

OSLO
NYE

**«Samme tid-
neste år»**

Bernard Slade og hans debut-stykke

Bernard Slade som med «Samme tid, neste år» debuterer som skuespillforfatter, begynte sin karriere som skuespiller og var også en kortere tid produsent, før han begynte å skrive. Her skriver han om sitt skuespill:

De to spørsmål man oftest stiller til dramatiske forfattere er gjerne: «Hvordan fikk De ideen til Deres stykke?» og «Hvor lang tid brukte De på å skrive det?». Mitt svar på det siste spørsmål er uomgjengelig det samme: «Jeg vet ikke».

Jeg antar imidlertid at ideen til «Samme tid, neste år» fikk jeg for noen år siden, da jeg sammen med min frue tilbragte en rolig week-end i et meget charmerende avsidesliggende vertshus i Nord-Carolina. Værelset som var møblert i gammel stil og med et ustemt piano og en peis, fremstod da for meg som den ideelle ramme om en romantisk komedie. Dertil kom at jeg alltid hadde sett det som en utfordring å skrive et skuespill med bare to personer, og etterhvert begynte så ideen å utforme seg.

Første gang min frue leste stykket, var hennes reaksjon spontan. Jeg husker fremdeles hennes utbrudd: «Hvordan i all verden kan det ha seg at du så detaljert kjenner til dette med ekteskapsbrudd?» På det svarte jeg jeg: «Det er da ikke nødvendig for en skuespiller å ha begått en forbrytelse for å spille en forbryter!» Da hun intet svarte på det, ilte jeg med å tilføye: «Hør nå her, det er mange menn som lever ut sine fantasier, — men jeg bare skriver om dem!» Idet hun så viste meg manuskriptet, svarte hun skarpt: «Og denne situasjonen her da, er det også en av dine fantasier?»

Den første som fikk lese min komedie var min sønn Charles, som da var 16 år. Han var på den tid oppslukt av eksamener og karakterer, og gav meg skuespillet tilbake med følgende kommentar på omslaget: 20 av 20 oppnåelige!



Oppmuntret av reaksjonene i min familie, bad jeg en venn av meg, som er skuespillforfatter, om å lese stykket. Et par timer senere ringer han på døren, med teksten i hånden og et sterkt nedslått uttrykk i ansiktet. Etter et par sekunder sa han motstrebende biskt: «Ikke dårlig». Plutselig økte min selvtillit femti prosent og jeg sa til meg selv: «Aj, du skal se, stykket må faktisk være ganske bra når det til de grader kan gjøre en kollega depriment!»

En kveld etter en forestilling i New York hørte jeg på en restaurant en herre si til sin dame: «Vi må absolutt få sett dette skuespillet som heter «Samme tid, neste måned». Det handler om to par som møtes en gang i måneden på et hotell og bytter fruer». Meget selvsikkert fortsatte han å utbrodere intrigen, og faktisk må jeg innrømme at den etterhvert ble ganske fargerik, selvom den var fullstendig feilaktig. Jeg skulle nettopp til å snu meg og fortelle ham det, da jeg hører hans ledsagerske begeistret utbryte: «Men dette låter jo helt fantastisk. Det stykket må vi da absolutt se!»

Tilskuere har spurt meg om jeg har brukt meg selv som modell og jeg er glad for å kunne benytte denne anledning til å svare på spørsmålet: «George er en mann som lider av et skyldkompleks, han er nevrotisk og til tider besværlig. Men han er også charmerende, sårbar, sprituell og gjennomgående elskelig. Denne halvdel av skikkelsen, det er meg!»



Arne Hestenes: — og det som så så lett ut!

Skyldfølelse? Eller: Dårlig samvittighet? Allerede her foreligger — for denne romantiske komedies overføring til norsk — et ikke uvesentlig problem for en nølende oversetter. Men det skulle uendelig mange bli etterhvert og underveis i denne Bernard Slades muntlig-enkle dialog, med dens preg av typisk amerikansk «small-talk». Gudene skal vite jeg ikke hadde ant sånt noe kunne være såpass vanskelig!

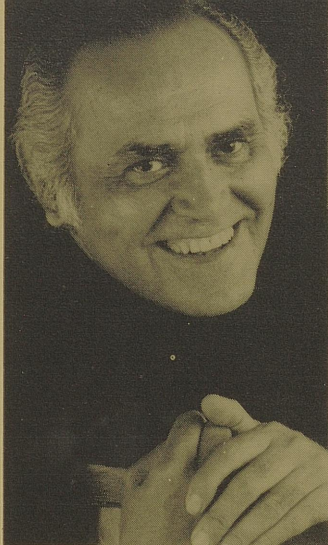
Det hele begynte med at jeg på en Broadway-matiné i november 1975 skulle oppleve «Same time, next year», praktfullt formidlet. Og slik jeg oppfattet denne på overflaten så harmløse komedien, ble den for meg på mange måter et speil av det amerikanske gjennomsnittssamfunn på godt og ondt, samtidig som den skapte en slags resonnans av begeistret varme hos meg. Og så slo beslutningen innover i meg: dette stykket *vil* jeg oversette. Og i dette stykket må ihvertfall Ingerid Vardund spille den kvinnelige hovedrollen. Hvem som eventuelt kunne være egnet som hennes motspiller, tenkte jeg da ikke på.

Før jeg ved hjemkomst til Oslo, tre uker senere, traff Toralv Maurstad og vi begynte å snakke om skuespillet. Og han kunne da fortelle at han faktisk hadde kjøpt det tre måneder i forveien med tanke på å få Ingerid Vardund utlånt fra Nationaltheatret. Han tilføyde da med en lett underspilt kledelig beskjedenhets at han selv kunne tenke seg den andre rollen. Han var klar over at her måtte det ikke bli noe utadvendt stjernespill, og han ville gjerne ha José Quintero til å sette iscene. Hva om jeg kunne påta meg oversettelsen? I mitt hode seilte St.Hans-ormer av glede!

Men lite ante jeg hva jeg gav meg inn på. Så lett et slikt stykke virker, når replikkene krysser hverandre på scenen, — så lett også når man setter seg til med originalutgaven også, et forholdsvis tynt,



Ingerid Vardund som Doris.



José Quintero

har på nytt signert en forestilling på OSLO NYE TEATER, denne gangen den amerikanske komedien «Samme tid, neste år». Hans iscenesettelse av O'Neills «Måne for livets stebarn» tidligere i år vakte internasjonal oppsikt, så gripende og presist tilrettelagt med de tre hovedaktørene Liv Ullmann, Espen Skjønberg og Toralv Maurstad. En forestilling som lenge har vært samtaleemne for vårt teaterpublikum.

Til tross for en rekke lokkende tilbud fra ulike teatre i USA samt gjeste-forelesninger på universiteter, valgte Quintero vår hovedstad igjen, vel vitende om hvilke aktører han skulle rettlede.

«Samme tid, neste år» har kostet Quintero like meget arbeid som hvilket som helst drama, fordi komedie-kunsten til syvende og sist kanskje er den vanskeligste i teatrets verden. Detaljenes betydning, replikkenes betoning, spillets rytme har jo påkalt den største aktsomhet for balansen mellom de to rollehavende, som er på scenen hele kvelden.

«SAMME TID, NESTE ÅR»

(«SAME TIME, NEXT YEAR»)

En romantisk komedie av

BERNARD SLADE

Oversatt av Arne Hestenes

Regi: José Quintero

Scenografi: Harald Martin

Kostymer, masker og parykker: Vera Hall

Doris

INGERID VARDUND

George

TORALV MAURSTAD

Første akt.

- | | |
|-----------|------------------------|
| 1. scene. | En dag i februar 1951. |
| 2. scene. | En dag i februar 1956. |
| 3. scene. | En dag i februar 1961. |

Annen akt.

- | | |
|-----------|------------------------|
| 1. scene. | En dag i februar 1965. |
| 2. scene. | En dag i februar 1970. |
| 3. scene. | En dag i februar 1975. |

Handlingen foregår i et motell-rom nord for
San Fransisco.

Pause mellom aktene.

Inspisient: Jan Einar Schwartzlund

Suffli: Kitty Strøm

Teknisk sjef: Per Horn

Lysmester: Odd Reidar Horge

Rekvisitter: Laila Hauge

Forts. fra side 4.

lett oversiktelig rollehefte med innbydende røde permer. Korte replikker også, — mange bestående av bare et enkelt «So?» eller «What?», kunne det være noen sak? Akk, hva er det man ikke aner som førstegangs-oversetter, — selve klimaet i stykkets forskjellige scener kan jo lure en stakkars nybegynner inn i den stille håpløshet. For faktisk kan et slikt «So?» for nå bare å ta det, oversettes i tyve forskjellige retninger, alt etter temperaturen i replikkene, hadde man tenkt på det? Nei.

En annen ting: selv med en viss muntlig trening gjennom mange års intervju- virksomhet, trodde man det ville være riktig med en viss uttrykksvariasjon, med bruk av forskjellige verber som betyr en og samme ting. Men så en ny oppdagelse: at selve den enkle språkbruk, med bévisste gjentagelser, ikke kunne tåle en slik uskyldig stilistisk finpuss, — og her kom for den uerfarne atter foruroligende ting igjen. Handlingen strekker seg fra 1951 til 1975, — hvilke norske uttrykk turde være riktig for dekning av språktonen i de tidsglimt stykket viser?

Hva å bortvise fra et norsk publikum som «typisk amerikansk», ordspill og for oss ukjente hentydninger, — og så alle fy- ordene da, så mye å passe på: ikke å forstørre, ikke å forgrove. Og hvor mange feller innebærer f.eks. i dette spesielle stykket ikke det forte verbet «love» for en nitidig ordbok-filolog også? Så alt var langt fra lett.

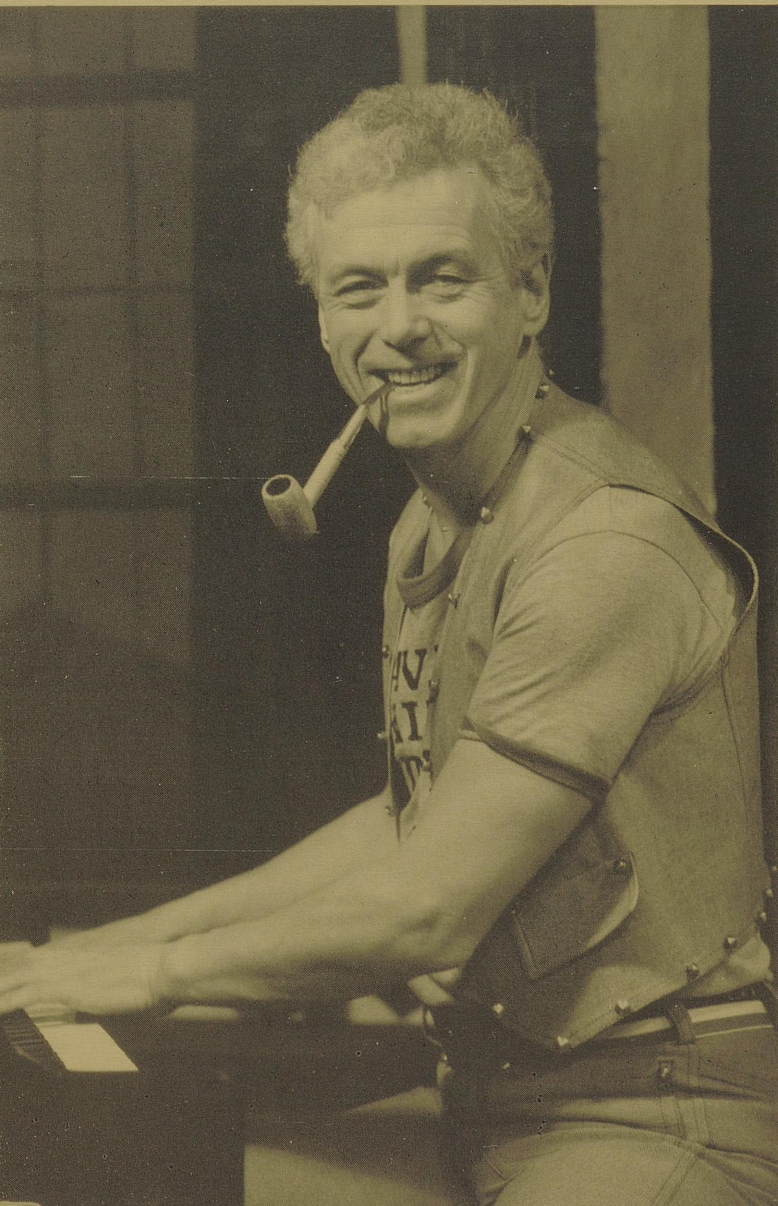
Inntil en kom på den idé å forsøke å erindringslytte seg til det ingerid vardund'ske og det toralv maurstad'ske tonefall slik en har lært det å kjenne gjennom årene, på sitt beste, — legge replikkene på tungene deres som en slags verbale halspastiller, bare på teft. Det ble kanhende den debuterende oversettters vesentlige redningsplanke.

Nå låter dette muligens som gjaldt det en gjendiktning av Shakespeares «Stormen» eller Dantes «Divina Commedia» eller noe av Ionesco eller Arrabal, og ikke noen enkle forelskelsessetninger. Men når man sitter sånn og kikker på dem, oppdager man rare understrømninger i dem, og derfor er det at man går til skarp sontring mellom to så gjengse og tilsynelatende nære begreper som «skyldfølelse», når ordet later til å ha en religiøs tilknytning, og «dårlig samvittighet», når det er tale om angerens borgerlige tannpine.

Om forfatterens intensjoner er kommet fram, vet jeg ikke, om jeg har misforstått ham eller feilvurdert ham.

I såfall er jeg rede til å vedstå meg det, under et dobbelt press av både skyldfølelse og dårlig samvittighet.

Toralv Maurstad som George.





Doris og George — Ingerid Vardund og Toralv Maurstad.



«Kjære landsmenn»

på Chat Noir — samler hver eneste kveld begeistrede publikummere, som riktig fryder seg over at det igjen spilles revy i det tradisjonsrike lokalet.

En rekke av våre ypperste revyskuespillere bidrar til å skape den store stemning: Leif Juster, Aud Schönemann, Elisabeth Grannemann, Arve Opsahl, Jon Eikemo, Inger Lise Rypdal, Willie Hoel, Tore Ryen utmerket sekundert av Lillian Lydersen, Kari-Ann Grønsund, Ellen Waaler, Lise Eger og Bjørg Wiegels.

Her er nostalgiske tilbakeblikk av forfatterne Dag Frøland og Tore Ryen, lekkert garnert med dekor av Knut Solberg, kostymer av Grethe Wang og med en feiende musikalsk innramming.

Vår kjære nabo holder døren åpen.

Det betyr at De kan gå rett fra teater-foajéen til Grand Hotels tradisjonsrike lokaler. Og Grands tilbud skulle gi Dem nok av muligheter til å forlenge et hyggelig teaterbesøk.



De kan velge mellom 6 meget forskjelligartede restauranter, og 3 barer.

Før og etter forestillingen kan De bl.a. nyte Grand's Teatertallerken i Grand Café til kun kr. 29, — .

Så det behøver ikke bli noen dyr fornøyelse å avlegge Grand et besøk.

Vår kjære nabo ønsker Dem velkommen!



10g161775

UNGE
nye

Neste première
«EN TJENER
FOR TO HERRER»

Regi:
BARTHOLD HALLE